

Boekbesprekingen

J. ASHBY & A. HIGSON (eds.),
British cinema: Past and present.
London, Routledge, 2000, 385 blz.

In tegenstelling tot wat de titel laat vermoeden, geeft *British cinema* geen chronologisch overzicht van de Britse filmgeschiedenis. Wat het wel doet is een aantal onderzoeksdomeinen met elkaar in dialoog laten treden, om zo tot een herpositionering van de Britse cinema in het Europese en Amerikaanse filmlandschap te komen. Er komen zowel esthetische, culturele als sociaal-economische aspecten aan bod. Hiermee doorbreken de redacteurs de typisch Angelsaksische *film studies* benadering, zonder haar evenwel volledig uit het oog te verliezen.

De belangrijkste aspecten die aan bod komen: in het eerste deel, *Re-framing the British Cinema Studies*, wordt de polemiek rond de ontwikkelingen van zowel de *British Cinema Studies* als de nieuwe Britse film, uiteengezet. In het kader van de toenemende transnationalisering wordt gepleit voor de vervanging van het begrip *national cinema* door *post-national cinema*. Dit concept sluit beter aan bij de pluralistische Britse samenleving van de jaren '80 en '90. Een tweede deel handelt over de distributie en receptie van Britse films in Europa en de Verenigde Staten. De culturele status van de populaire film in Groot-Brittannië wordt uit de doeken gedaan in deel drie. Deel vier is een historisch onderzoek naar de belangrijkste actoren van de Britse filmindustrie (auteurs, sterren, producenten,...). De non-fictiefilm, de oorlogsfilm en de horrorfilm zijn maar enkele van de genres waarvan de Britse variant van naderbij bekeken wordt. In deel zes wordt het verband tussen film en een aantal typisch Britse maatschappelijke topics verder toegelicht: o.a. film en sociale klasse, film en de Noord-Ierse kwes-

tie, ... In een laatste deel worden de Britse geschiedenis en de speelfilm met elkaar in verband gebracht door middel van een discussie rond het zogenaamde *heritage drama*.

De bijdragen in *British cinema* zijn afkomstig van grote namen: Street, Landy, Sorlin, Harper, Hill, ... Soms heeft de lezer de indruk dat het boek te omvattend wil zijn. Veel verschillende aspecten worden aangeraakt, maar zelden worden de thema's dieper uitgewerkt. Dat er veel gewerkt wordt met *casestudies* kan zowel een voor- als een nadeel zijn. Het concretiseert de theorie, maar beperkt soms haar reikwijdte. Al bij al is het boek een interessant werk voor liefhebbers van de Britse film. Voor gebruik in een educatieve context is het echter minder geschikt.

L.E.

J. McGUIGAN,
Modernity and postmodern culture.
Buckingham (Phil), Open University Press,
1999, 177 blz.

McGuigan is ongetwijfeld een van de interessantste 'postmodernisme-schrijvers' van de tweede generatie. Als cultuursocioloog heeft hij al een aantal sterke werken geschreven omtrent de theorieën en methoden in het veld van de cultuur en de culturele studies. In *Modernity and postmodern culture* geeft hij eens te meer een degelijke en tegelijk verhelderende analyse van de 'grote' theorieën en theoretici van het hedendaagse cultuurdebat: Lyotard, Baudrillard, Jameson en anderen. Op basis van toegankelijke voorbeelden zoals architectuur en pretparken, plaatst hij de grote theorieën omtrent hedendaagse cultuur tegenover mekaar. Hij toont hierbij aan hoe belangrijke

aspecten van de moderniteit blijven doorleven in een periode die wordt gekarakteriseerd als postmodern. In zijn eindevaluatie van de grote cultuurdenkers en hun houding tegenover de hedendaagse samenleving, komt hij tot de pertinente conclusie: 'Instrumental reason is useful but blind. Ironic reason is fun but irresponsible. Critical reason is vital' (blz. 151). Een goed inleidend boek.

H.V.d.B.

P. HOLLAND,

The television handbook.

London, Routledge, 2000, 303 blz.

In de reeks *Media practice* van Routledge worden de verschillende media (radio, krant, weekblad, ...) in hun praktische werking uitgelegd. Zo ook in deze tweede uitgave van *The television handbook*. Hierin wordt een brug geslagen tussen theorie en praktijk door theoretische overwegingen omtrent zowel televisiestructuren als -inhouden te combineren met bevindingen over de praktische werking van televisie. Zowel het verloop van de productieprocessen als de eigenheden van de verschillende televisiegenres komen aan bod. Holland slaagt er in een grondige theoretische basis te combineren met bevindingen en inzichten van mensen 'uit de praktijk'. Ofschoon het boek gebaseerd is op de Britse televisiewereld, is het bijzonder bruikbaar voor mediastudenten buiten deze grenzen. Een nuttig en veelomvattend werk.

H.V.d.B.

S. WAGG (ed.),

Because I tell a joke or two: Comedy, politics and social difference.

London, Routledge, 1998, 322 blz.

Het verzamelwerk *Because I tell a joke or two* neemt als uitgangspunt dat humor niet alleen politiek is als het over politiek gaat. In de context van de Britse mediastudies wordt hiermee als vanzelfsprekend culturele politiek bedoeld, en de verhouding tussen (humoristische) representaties en sociale machtsverhoudingen. De ondertussen ver-

trouwde 'mantra' van culturele studies passeert de revue: ras, klasse, gender, aangevuld met seksualiteit, etniciteit en nationale identiteit. De individuele bijdragen bestuderen vanuit deze invalshoeken de culturele betekenis van verschillende soorten humor (filmkomedie, sitcom en stand-up comedy). Hoe klasse opereert in Britse sitcom is een voor de hand liggend onderwerp, maar ook de opkomst van lesbische comediennes en de positie van zwarte performers wordt besproken. Een centrale vraag hierbij betreft de moeilijkheid om de politieke betekenis van humor vast te leggen: wordt de status quo erdoor ondergraven of net bevestigd? Eén bijdrage heeft het specifiek over de spanning omtrent political correctness: is verzet mogelijk tegen bijvoorbeeld seksistisch en racistisch materiaal, zonder censurerend op te treden?

Because I tell a joke or two biedt een heel omvattende waaier van invalshoeken op comedy, uitgewerkt in specifieke gevalstudies. De concrete analyses hebben als voordeel dat ze de materie heel aanschouwelijk maken. Maar door de haast exclusieve aandacht voor Britse komedie, en het gebrek aan theoretische inkadering, is het voor niet-Britse lezers eerder een interessant dan een bruikbaar werk.

A.D.

T. ELSAESSER,

Weimar cinema and after: Germany's historical imaginary.

London, Routledge, 2000, 472 blz.

In *Weimar cinema and after* slaagt Elsaesser er nogmaals in een veelbesproken periode uit de filmgeschiedenis, i.c. Duitsland tijdens het interbellum, met een frisse blik te benaderen. Door een doorgedreven contextualisering overstijgt hij moeiteloos de benaderingen van Kracauer en Eisner. De kern van zijn betoog houdt in dat de betekenis van de cinema uit de Weimarperiode meer nog dan een anticipatie op het fascisme, het ontstaan is van wat hij 'historical imagery' noemt. Deze *images* zijn in zekere zin de bouwstenen van de Duitse identiteit. Elsaesser maakt in de inleiding komaf met de mythe als zou de Weimarcinema gelijk

zijn aan de expressionistische films van Wiene, Lang, Lubitsch en Murnau. In de directe naoorlogse periode maakten namelijk nog veel andere modernistische en avant-gardistische cineasten hun opgang. In een eerste deel neemt Elsaesser zoals gezegd de twee belangrijkste en meest toonaangevende bronnen voor onderzoek over film uit de Weimarperiode op de korrel. Vervolgens gaat hij na hoe Lubitsch, Lang, Murnau, Schünzel Reisch en Pabst met hun films uit de betrokken periode hebben bijgedragen aan de constructie van een Duitse 'imagery'. In een laatste deel schetst hij de bredere impact van de Weimarcinema op latere stromingen zoals de film noir.

Het geheel is doorspekt met verwijzingen naar filosofen als Sartre, Wittgenstein en Sloterdijk. Elsaesser spreidt in dit ruim 450 blz. tellende boek zijn eruditie tentoon door zijn multidisciplinaire benadering die het klassieke gezichtspunt nog verrijkt.

L.E.

J. McKILLOP,

Contemporary Irish cinema: From The quiet man to Dancing at Lughnasa.

New York, Syracuse University Press, 1999, 290 blz.

Binnen het domein van de filmstudies leeft er de laatste jaren een hernieuwde interesse voor de zogenaamde 'national cinema'. Het gaat hier om de studie van de typische kenmerken van de films en de filmindustrie uit kleinere en minder kleine landen. Dat ook kleine cultuurgebieden, zoals het Ierse een interessante filmcultuur hebben bewijst *Contemporary Irish cinema*.

In een zeventiental hoofdstukken en een uitgebreide filmografie wordt ingegaan op de diepe verwevenheid tussen de Ierse cinema en de nationale cultuur, geschiedenis en geografie. Tal van hoofdstukken bekijken de invloed van de bij tijden precaire politieke verhoudingen op de films en documentaires. De verschillende bijdragen zijn doorspekt met moderne en postmoderne filmtheorieën zoals de *postcolonial studies*, *gender studies* en het representatievraagstuk. Uiteraard kon ook de analyse van een aan-

tal Ierse kaskrakers als Jordan's *Michael Collins* en Sheridan's *In the name of the father* niet ontbreken.

De bijdragen zijn van de hand van zowel Ierse, Britse als Amerikaanse academici. Dit geeft het geheel een internationaal perspectief.

L.E.